GIẢI NGÂN VỐN ĐẦU TƯ CÔNG TẠI THÀNH PHỐ HÀ NỘI GIAI ĐOẠN 2021-2025: THỰC TRẠNG VÀ GIẢI PHÁP

ThS. Đỗ Ngọc Khanh*

Giải ngân vốn đầu tư công là một khâu quan trọng trong quá trình quản lý vốn đầu tư công ở cấp độ quốc gia và địa phương. Tại Hà Nội, giải ngân vốn đầu tư công những năm qua có nhiều biến động phức tạp. Trong bài nghiên cứu này, tác giả tập trung phân tích tình hình giải ngân vốn đầu tư công tại Hà Nội giai đoạn 2021-2025 nhằm đánh giá hiệu quả thực hiện kế hoạch đầu tư công ở một đô thị đặc biệt. Nghiên cứu sử dụng phương pháp phân tích mô tả và so sánh theo thời gian, đồng thời đối chiếu tỷ lệ giải ngân của Hà Nội với bình quân cả nước. Kết quả cho thấy trong giai đoạn 2021-2023, tỷ lệ giải ngân của Hà Nội thấp hơn đáng kể so với mức bình quân, phản ánh các khó khăn đặc thù như giải phóng mặt bằng phức tạp, thủ tục đầu tư kéo dài và quy mô dự án lớn. Tuy nhiên, từ năm 2023 trở đi, đặc biệt trong giai đoạn 2024-2025, hiệu quả giải ngân của Hà Nội được cải thiện rõ rệt và vượt mức bình quân cả nước, ngay cả khi tỷ lệ giải ngân chung có xu hướng giảm. Trên cơ sở đó, bài báo đề xuất các khuyến nghị chính sách nhằm hoàn thiện công tác giải ngân vốn đầu tư công của Hà Nội trong thời gian tới.

• Từ khóa: *vốn đầu tư công, giải ngân vốn đầu tư công, Hà Nội, tỷ lệ giải ngân vốn đầu tư công.*

Disbursement of public investment capital is a crucial step in the process of managing public investment capital at the national and local levels. In Hanoi, the disbursement of public investment capital has experienced many complex fluctuations in recent years. This study focuses on analyzing the situation of public investment capital disbursement in Hanoi during the period 2021-2025 to assess the effectiveness of implementing the public investment plan in a special urban area. The study uses descriptive and comparative analysis methods over time, and compares Hanoi's disbursement rate with the national average. The results show that during the period 2021-2023, Hanoi's disbursement rate was significantly lower than the average, reflecting specific difficulties such as complex land clearance, lengthy investment procedures, and large project scale. However, from 2023 onwards, especially in the 2024-2025 period, Hanoi's disbursement efficiency has improved significantly and exceeded the national average, even as the overall disbursement rate tends to decrease. Based on this, the article proposes policy recommendations to improve Hanoi's public investment disbursement in the future.

• Key words: *public investment capital, public investment disbursement, Hanoi, public investment disbursement rate.*

JEL codes: H50, H61, P35

Ngày nhận bài: 20/01/2026
Ngày gửi phản biện: 18/02/2026
Ngày duyệt đăng: 11/3/2026

DOI: https://doi.org/10.71374/jfarv.v26.i309.07

1. Giới thiệu

Vốn đầu tư công là một nguồn lực công có vai trò quan trọng đối với phát triển kinh tế - xã hội của quốc gia cũng như từng địa phương. Đặc biệt ở các đô thị lớn như Hà Nội tập trung đông dân, vốn đầu tư công để đáp ứng nhu cầu mở rộng hạ tầng, dịch vụ y tế, giáo dục và giao thông luôn ở mức cao. Giải ngân vốn đầu tư công đúng tiến độ không chỉ đảm bảo nguồn lực được sử dụng hiệu quả mà còn củng cố niềm tin của người dân và nhà đầu tư vào năng lực quản lý của chính quyền.

Trong thời kì ổn định ngân sách từ 2021 đến 2025, giải ngân vốn đầu tư công của Hà Nội có sự biến động đáng kể. So sánh tỷ lệ giải ngân vốn đầu tư công giữa Hà Nội và cả nước trong giai đoạn 2021-2025 cho thấy sự khác biệt rõ rệt và xu hướng cải thiện theo thời gian. Trong hai năm đầu của kế hoạch trung hạn, tỷ lệ giải ngân của Hà Nội thấp hơn đáng kể so với mức bình quân cả nước, phản ánh những khó khăn đặc thù của đô thị lớn như quy mô dự án phức tạp và vướng mắc trong công tác chuẩn bị đầu tư, giải phóng mặt bằng. Tuy nhiên, từ năm 2023, hiệu quả giải ngân của Hà Nội được cải thiện rõ rệt, với tỷ lệ giải ngân tương đương và sau đó vượt mức bình quân cả nước. Đặc biệt trong giai đoạn 2024-2025, khi tỷ lệ giải ngân đầu tư công trên phạm vi toàn quốc có xu hướng giảm, Hà Nội vẫn duy trì mức giải ngân tương đối cao. Kết quả này cho thấy vai trò của cải thiện điều hành, giám sát và tăng cường trách nhiệm giải trình trong nâng cao hiệu quả giải ngân vốn đầu tư công tại Hà Nội.

Trong nội dung bài viết này, tác giả tập trung phân tích tình hình giải ngân vốn đầu tư công tại Hà Nội từ 2021 đến 2025, từ đó đưa ra những khuyến nghị chính sách nhằm hoàn thiện công tác này.

* *Kiểm toán Nhà nước Khu vực 12; email: khanhdn_83@sav.gov.vn*

2. Cơ sở lý thuyết

Giải ngân vốn đầu tư công được hiểu là quá trình thực hiện chi trả nguồn vốn ngân sách nhà nước cho các dự án đầu tư công theo tiến độ và khối lượng thực hiện đã được phê duyệt. Đây là giai đoạn then chốt trong chu trình quản lý đầu tư công, chuyển hóa nguồn lực tài chính công từ kế hoạch sang tài sản công và kết quả phát triển kinh tế - xã hội cụ thể (IMF, 2014). giải ngân vốn đầu tư công nằm ở giai đoạn thực hiện dự án, nối tiếp các khâu lựa chọn, thẩm định và phân bổ vốn đầu tư (IMF, 2015). Hiệu quả giải ngân phụ thuộc chặt chẽ vào chất lượng của các khâu trước đó, đặc biệt là mức độ sẵn sàng của dự án, thiết kế kỹ thuật và công tác giải phóng mặt bằng. IMF nhấn mạnh rằng giải ngân hiệu quả không đồng nghĩa với giải ngân nhanh bằng mọi giá, mà phải đảm bảo nguyên tắc đúng mục tiêu, đúng tiến độ và gắn với kết quả đầu ra của dự án (IMF, 2018). Do đó, giải ngân cần được đặt trong mối quan hệ hữu cơ với kỷ luật tài khóa, kiểm soát chi và đánh giá hiệu quả đầu tư công.

Trong quản lý tài chính công hiện đại, giải ngân không chỉ phản ánh khả năng thực thi ngân sách mà còn là chỉ báo quan trọng về hiệu quả quản trị nhà nước, mức độ sẵn sàng của dự án và năng lực phối hợp thể chế giữa các cơ quan liên quan (Bajpai & Myers, 2020). Giải ngân chậm hoặc không đạt kế hoạch thường dẫn đến lãng phí nguồn lực, làm giảm tác động kích thích tăng trưởng của đầu tư công và gia tăng chi phí cơ hội đối với nền kinh tế.

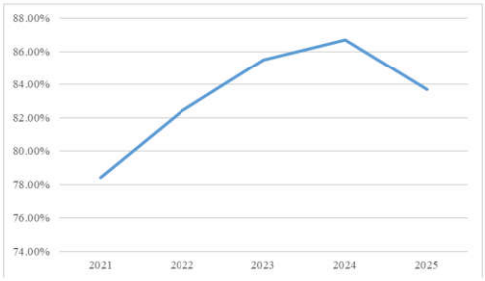
Giải ngân vốn đầu tư công chịu ảnh hưởng từ ba yếu tố chính, bao gồm: thể chế và thủ tục hành chính (Kim và cộng sự, 2020); năng lực tổ chức thực hiện và quản lý dự án (OECD, 2019); giám sát và trách nhiệm giải trình (PEFA Secretariat, 2016). Về yếu tố thể chế và thủ tục hành chính, nếu quy trình phê duyệt dự án phức tạp, chồng chéo giữa các cơ quan, cùng với khung pháp lý thiếu ổn định sẽ dẫn đến giải ngân chậm (Kim và cộng sự, 2020). Về yếu tố năng lực tổ chức thực hiện và quản lý dự án, năng lực hạn chế của chủ đầu tư, tư vấn và nhà thầu làm gia tăng rủi ro chậm tiến độ, điều chỉnh dự án và kéo dài thời gian giải ngân vốn đầu tư (OECD, 2019). Về yếu tố giám sát và trách nhiệm giải trình, nếu thiếu cơ chế giám sát theo kết quả và trách nhiệm rõ ràng của người đứng đầu thường làm suy giảm động lực đẩy nhanh giải ngân, ngay cả khi nguồn vốn đã được bố trí đầy đủ (PEFA Secretariat, 2016).

3. Thực trạng giải ngân vốn đầu tư công tại Hà Nội giai đoạn 2021-2025

Luật Đầu tư công (2019) và Luật Ngân sách Nhà nước (2015) đã đặt ra khuôn khổ pháp lý bắt buộc đối với việc lập kế hoạch, phân bổ, giải ngân và giám sát vốn đầu tư công tại các địa phương, trong đó có Hà Nội. Theo kế hoạch đầu tư công trung hạn giai đoạn 2021-2025, Hà Nội đã bố trí tổng nguồn vốn lớn để thực hiện nhiều dự án trọng điểm về hạ tầng đô thị, giao thông, y tế, giáo dục và các dịch vụ công. Việc lập kế hoạch vốn đầu tư công của Hà Nội gắn kết với nhiệm vụ phát triển kinh tế - xã hội theo từng năm; tuy nhiên nhiều yếu tố ngoại cảnh và nội lực đã ảnh hưởng đến tiến độ giải ngân trong toàn bộ giai đoạn.

Giải ngân vốn đầu tư công của thành phố Hà Nội giai đoạn 2021 đến 2025 có nhiều biến động. Tỷ lệ giải ngân của Hà Nội được thể hiện trong đồ thị dưới đây. Trong giai đoạn 2021- 2025, Uỷ ban nhân dân (UBND) thành phố Hà Nội tập trung đưa ra các kế hoạch, văn bản hướng dẫn các đơn vị được giao vốn đầu tư công thực hiện kế hoạch vốn đã được đặt ra. Từ khi triển khai kế hoạch vốn đầu tư công vào đầu năm, UBND thành phố liên tục ra các văn bản hướng dẫn, chỉ đạo để thúc đẩy quá trình sử dụng vốn đầu tư công cho các công trình, dự án của thành phố. Với những nỗ lực cùng sự phối hợp giữa các cơ quan, đơn vị trong hệ thống quản lý vốn đầu tư công của Hà Nội, tỷ lệ vốn đầu tư công được giải ngân của thành phố luôn lớn hơn 75%.

Đồ thị 1: Tỷ lệ giải ngân vốn đầu tư công tại Hà Nội

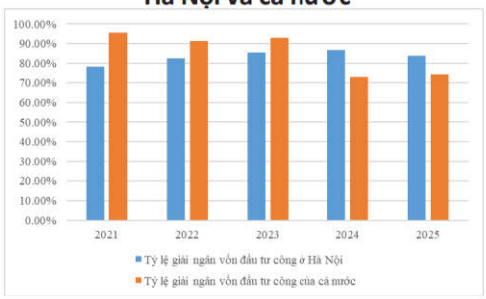
Nguồn: UBND thành phố Hà Nội (2021-2025)

Trong giai đoạn 2021-2023, tỷ lệ giải ngân vốn đầu tư công của Hà Nội liên tục thấp hơn đáng kể so với mức bình quân của Việt Nam, phản ánh rõ những khó khăn mang tính đặc thù của một đô thị trung tâm. Năm 2021, Hà Nội chỉ đạt 78,4% trong khi cả nước đạt tới 95,7%, tạo ra khoảng cách rất lớn về hiệu quả giải ngân. Dù tỷ lệ giải ngân của Hà Nội có xu hướng cải thiện trong hai năm tiếp theo, lần lượt đạt 82,4% năm 2022 và 85,5% năm 2023, song vẫn thấp hơn mức tương ứng của cả nước (91,4% và 93,1%) (xem đồ thị 2). Khoảng cách này cho thấy tiến độ thực hiện các dự án đầu tư công tại Hà Nội chịu tác động mạnh từ các yếu tố như giải phóng mặt bằng phức tạp, yêu cầu điều chỉnh quy hoạch, thủ tục đầu tư kéo dài và quy mô dự án lớn, trong khi ở bình diện quốc gia, nhiều dự án hạ tầng trọng điểm được triển khai đồng bộ và có cơ chế điều hành tập trung, góp phần duy trì tỷ lệ giải ngân ở mức cao.

Tuy nhiên, giai đoạn 2024-2025 lại ghi nhận sự đảo chiều đáng chú ý trong tương quan giữa Hà Nội và cả nước. Trong khi tỷ lệ giải ngân vốn đầu tư công của cả nước giảm mạnh xuống 72,9% năm 2024 và chỉ tăng nhẹ lên 74,4% năm 2025, thì Hà Nội lại đạt mức giải ngân cao hơn rõ rệt, lần lượt là 86,7% và 83,7% (xem đồ thị 2). Diễn biến này cho thấy Hà Nội đã có những chuyển biến tích cực trong công tác điều hành đầu tư công, đặc

biệt là việc tập trung tháo gỡ các "điểm nghẽn" về thủ tục, đẩy nhanh tiến độ các dự án chuyển tiếp và tăng cường trách nhiệm của chủ đầu tư. Ngược lại, sự suy giảm tỷ lệ giải ngân vốn đầu tư công của cả nước phản ánh bối cảnh khó khăn chung trong hấp thụ vốn, nhất là khi nhiều địa phương gặp trở ngại về nguồn cung vật liệu, biến động giá cả và sự chậm trễ trong chuẩn bị dự án. Nhìn tổng thể, so sánh hai giai đoạn cho thấy hiệu quả giải ngân của Hà Nội không chỉ được cải thiện theo thời gian mà còn có sự bứt phá tương đối trong bối cảnh chung, qua đó khẳng định vai trò của các giải pháp điều hành linh hoạt và quyết liệt ở cấp địa phương đối với hiệu quả sử dụng vốn đầu tư công.

Đồ thị 2: So sánh tỷ lệ giải ngân vốn đầu tư công của Hà Nội và cả nước

Nguồn: UBND thành phố Hà Nội (2021-2025), Bộ Tài chính (2021-2025)

4. Khuyến nghị chính sách

Giải ngân vốn đầu tư công của thành phố Hà Nội giai đoạn từ 2021 đến 2025 là một bức tranh có nhiều gam màu đối lập. Mặc dù còn tồn tại những hạn chế đã kéo dài từ giai đoạn trước, những tín hiệu khởi sắc về sự đổi mới, cải cách theo hướng tích cực đã xuất hiện. Trong giai đoạn đầu của kỳ kế hoạch trung hạn, tiến độ giải ngân của thành phố còn thấp so với yêu cầu và mặt bằng chung, chủ yếu do đặc thù của một đô thị đặc biệt với mật độ dân cư cao, quỹ đất hạn chế và danh mục dự án tập trung nhiều vào hạ tầng kỹ thuật - xã hội quy mô lớn. Các vướng mắc về giải phóng mặt bằng, điều chỉnh quy hoạch, thay đổi thiết kế và thủ tục đầu tư phức tạp đã làm kéo dài thời gian chuẩn bị và thực hiện dự án, ảnh hưởng trực tiếp đến khả năng hấp thụ vốn. Bên cạnh đó, sự phối hợp giữa các sở, ngành và các cấp chính quyền địa phương trong một số trường hợp còn chưa đồng bộ, dẫn đến tình trạng chậm trễ trong xử lý hồ sơ và tổ chức thực hiện. Tuy nhiên, trong giai đoạn gần đây, đặc biệt từ năm 2024 trở đi, công tác giải ngân vốn đầu tư công của Hà Nội đã có sự cải thiện rõ rệt. Tỷ lệ giải ngân tăng lên cho thấy những nỗ lực đáng kể của thành phố trong việc rà soát danh mục dự án, ưu tiên vốn cho các dự án có khả năng hoàn thành và giải ngân cao, đồng thời tăng cường kỷ luật, kỷ cương trong quản lý đầu tư công. Việc đẩy mạnh phân cấp, gắn trách nhiệm người đứng đầu với kết quả giải ngân, cùng với các biện pháp tháo gỡ kịp thời khó khăn về thủ tục và giải phóng mặt bằng đã góp phần nâng cao hiệu quả tổ chức thực hiện kế hoạch vốn. Nhưng hiện tượng giải ngân dồn dập vào các tháng cuối năm để kịp tiến độ đề ra vẫn còn tiếp tục diễn ra. Từ thực tiễn đó, một số khuyến nghị chính sách mà Hà Nội cần xem xét thực hiện bao gồm:

Thứ nhất, nâng cao chất lượng công tác chuẩn bị đầu tư, coi đây là khâu then chốt quyết định hiệu quả giải ngân. Việc lập, thẩm định và phê duyệt dự án cần được thực hiện sớm, đồng bộ và sát với khả năng thực hiện, hạn chế tình trạng dự án đủ thủ tục nhưng chưa sẵn sàng về mặt bằng hoặc thiết kế kỹ thuật. Song song với đó, thành phố cần hoàn thiện cơ chế phối hợp liên ngành, đặc biệt giữa các cơ quan quản lý đầu tư, tài nguyên - môi trường và chính quyền cơ sở, nhằm rút ngắn thời gian xử lý các thủ tục liên quan đến đất đai, quy hoạch và cấp phép xây dựng.

Thứ hai, tăng cường kỷ luật tài chính và trách nhiệm giải trình trong quản lý vốn đầu tư công. Việc gắn kết quả giải ngân với đánh giá mức độ hoàn thành nhiệm vụ của chủ đầu tư và người đứng đầu cơ quan, đơn vị cần được thực hiện nghiêm túc, đi kèm với các chế tài rõ ràng đối với dự án chậm tiến độ, kéo dài nhiều năm. Đồng thời, thành phố nên đẩy mạnh ứng dụng công nghệ thông tin và chuyển đổi số trong theo dõi, giám sát tiến độ thực hiện và giải ngân dự án, qua đó nâng cao tính minh bạch và khả năng cảnh báo sớm các rủi ro chậm giải ngân.

Thứ ba, nâng cao tính bền vững của công tác giải ngân. Hà Nội cần cơ cấu lại danh mục đầu tư công theo hướng tập trung, tránh dàn trải, ưu tiên các dự án có tác động lan tỏa lớn và khả năng hoàn thành trong kỳ kế hoạch. Cách tiếp cận này không chỉ góp phần cải thiện tỷ lệ giải ngân mà còn nâng cao hiệu quả sử dụng vốn đầu tư công, bảo đảm vốn ngân sách nhà nước thực sự trở thành động lực thúc đẩy phát triển kinh tế - xã hội của Thủ đô trong trung và dài hạn.

Tài liệu tham khảo:

IMF (2014). Is it time for an infrastructure push? The macroeconomic effects of public investment. IMF World Economic Outlook. https://www.imf.org/en/Publications/WEO/Issues/2016/12/31/Is-It-Time-for-an-Infrastructure-Push-42928.

IMF (2015). Making public investment more efficient. IMF Policy Paper. https://www.imf.org/external/np/pp/eng/2015/061115.pdf

IMF (2018). Public Investment Management Assessment (PIMA). https://www.imf.org/external/np/fad/publicinvestment/pdf/pima.pdf

Kim, J. H., Fallov, J. A., & Groom, S. (2020). Public investment management reference guide. World Bank Publications.

Bajpai, R., & Myers, C. B. (2020). Enhancing government effectiveness and transparency: the fight against corruption. World Bank: Washington, DC.

OECD. (2019). Budgeting and public expenditures in OECD countries. https://www.oecd.org/gov/budgeting-and-public-expenditures-in-oecd-countries-2019.pdf

PEFA Secretariat. (2016). Framework for assessing public financial management. https://www.pefa.org/sites/pefa.org/files/PEFA%202016%20Framework.pdf

UBND thành phố Hà Nội (2021), Báo cáo tình hình thực hiện và thanh toán vốn đầu tư phát triển Kế hoạch năm 2021.

UBND thành phố Hà Nội (2022), Báo cáo tình hình thực hiện và thanh toán vốn đầu tư phát triển Kế hoạch năm 2022.

UBND thành phố Hà Nội (2023), Báo cáo tình hình thực hiện và thanh toán vốn đầu tư phát triển Kế hoạch năm 2023.

UBND thành phố Hà Nội (2024), Báo cáo tình hình thực hiện và thanh toán vốn đầu tư phát triển Kế hoạch năm 2024.

UBND thành phố Hà Nội (2025), Báo cáo tình hình thực hiện và thanh toán vốn đầu tư phát triển Kế hoạch năm 2025.

Bộ Tài chính (2021), Báo cáo tình hình thực hiện và giải ngân vốn đầu tư công năm 2021.

Bộ Tài chính (2022), Báo cáo tình hình thực hiện và giải ngân vốn đầu tư công năm 2022.

Bộ Tài chính (2023), Báo cáo tình hình thực hiện và giải ngân vốn đầu tư công năm 2023.

Bộ Tài chính (2024), Báo cáo tình hình thực hiện và giải ngân vốn đầu tư công năm 2024.

Bộ Tài chính (2025), Báo cáo tình hình thực hiện và giải ngân vốn đầu tư công năm 2025.